



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 714/2023
09.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против туженог „Србија Воз“ АД Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5133/21 од 11.02.2022. године, у седници одржаној 09.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5133/21 од 11.02.2022. године, у преиначујућем делу, тако што се одбија, као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 1555/20 од 05.10.2021. године, у делу става 3. и 4. изреке који се односи на накнаду за јануар и фебруар 2018. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1555/20 од 05.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован основни тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужени да јој за период од јануара 2018. године до априла 2018. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада новчане износе, у вредности и са каматом, као у њеном садржају. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован основни тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужени да јој за период од јануара 2018. године до априла 2018. године исплати на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора новчане износе, у вредности и са каматом, као у њеном садржају. Ставом трећим изреке, усвојен је евентуални тужбени захтев па је обавезан тужени да тужилци за период од јануара 2018. године до априла 2018. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати новчане износе, у вредности и са каматом, као у њеном садржају. Ставом четвртим изреке, усвојен је евентуални тужбени па је обавезан тужени да тужилци за период од јануара 2018. године до априла 2018. године исплати на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора новчане износе, у вредности и са каматом, као у њеном садржају. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 110.188,00

динара са законском затезном каматом почев од наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5133/21 од 11.02.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става трећег и четвртог изреке и одбијени, као неосновани тужбени захтеви којима је тужила тражила да се обавезе тужени да јој исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за јануар 2018. године и фебруар 2018. године појединачне износе са законском затезном каматом, као и да тужили исплати на име накнаде трошкова регреса за коришење годишњег одмора за јануар и фебруар 2018. године појединачне износе са законском затезном каматом. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става трећег и четвртог изреке којим је одбијен тужбени захтев за исплату утужених потраживања за март и април 2018. године и у ставу петом изреке и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. Ставом трећим изреке одбачена је, као недозвољена жалба тужиле изјављена против првостепене пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију, побијајући је у преиначујућем делу, због погрешне примене материјалног права, с позивом на одредбе члана 403. и 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр.72/11...18/20).

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код туженог од 01.09.2015. године, на основу анекса уговора о раду који је закључила са туженим, као правним следбеником „Железнице Србије“ АД Београд. Тужени запосленима у утуженом периоду у платним листићима није вредносно исказивао износе накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришење годишњег одмора исплаћене запосленима по овом основу. Тужени није доставио ни структуру вредности радног часа у коју су ушли топли оброк и регрес. Висина предметног потраживања утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака (варијанта два) према којој је обрачун тражених накнада извршен према одредбама Колективног уговора послодавца претходника („Службени гласник РС“, број 37/95...7/00).

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је нашао да тужени није доказао да су тужили исплаћени предметни трошкови, па је применом одредаба члана 104, 105. и 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду усвојио тужбени захтев и тужили на име тражених накнада досудио износе који су утврђени према параметрима из ранијег колективног уговора послодавца претходника.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у делу који се односи на потраживање тражених накнада за јануар и фебруар 2018. године, налазећи да је Колективним уговором туженог предвиђено да се у цену радног

часа урачунава и вредност по основу регреса и додатака за исхрану у току рада, те да с тим у вези запослени не може остварити накнаду ових трошкова, јер је то право остварено кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада, а да је околност да висина регреса и накнаде за исхрану у току рада није вредносно исказана, јер се не може утврдити у ком проценту учествује у вредности радног часа без утицаја. Другостепени суд је оценио да се висина утужених потраживања не може одређивати применом параметара утврђених колективним уговорима који су били на снази у време важења Закона о радним односима, с обзиром да по том Закону ове накнаде нису имале карактер зараде већ других примања на која се не плаћају порези и доприноси.

Врховни суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена одлука, донета уз погрешну примену материјалног права.

Чланом 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005, 61/2005, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према одредби члана 105. став 3. Закона, под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тачке 1. и 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 121. став 1. закона је прописано да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Врховни суд сматра да када општи акт, уговор о раду а ни обрачунска листа зараде не конкретизују и не врше раздвајање исплаћеног износа, односно када се из утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, правилан је став првостепеног суда да то право тужилмама треба признати по члану 118. Закона о раду. Имајући у виду да тужени на кога пада терет доказивања, није до закључења главне расправе извршио прецизирање и раздвајање регреса и топлог obroка у структури зараде тужилме, правилно је тужбени захтев од стране првостепеног суда усвојен.

По оцени Врховног суда, накнада на име трошкова исхране у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена линеарно за све запослене, што значи да ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место. Без одређивања висине накнаде у номиналном износу, она не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно. У конкретном случају тужени у току поступка није доставио суду акт којим је одређена висина тражених накнада, из чега се основано може закључити да исти није ни донет. Имајући ово у виду, као и да одредбом члана 57. Колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 4/15, која је идентично регулисана и Анексом Колективног уговора „Службени гласник РС“ бр. 4/06), није извршена конкретизација овог права у погледу одређивања висине тражених накнада, јер се кроз одређивање накнаде трошкова за исхрану и регрес у оквиру или кроз вредност радног часа, не може утврдити у којим износима је запосленима признат, па се не може прихватити навод туженог, као ни закључак другостепеног суда, да су

запосленима, па и тужиљи, ови трошкови исплаћени кроз исплату зараде, урачунате кроз вредност радног часа.

Врховни суд налази да је првостепеном пресудом правилно усвојен тужбени захтев за јануар и фебруар 2018. године, јер је првостепени суд правилном применом материјалног права закључио да тужиља има право на накнаду трошкова за исхрану и регрес, с обзиром да Колективним уговором туженог, као ни другим општим актом, у спорном периоду висина ових накнада није вредносно исказана ни утврђена, нити је тужени доказао да ју је исплаћивао запосленима (будући да ове накнаде морају бити одређене у истом номиналном износу за све запослене без обзира на њихово радно место, стручну спрему и коефицијент за обрачун и исплату плате), што чини основаним тужбени захтев којим тужиља потражује досуђене износе на име накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, чија висина је утврђена оценом налаза и мишљења судског вештака, према параметрима из претходног колективног уговора.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**